

កសិករ និង ធម្មជាតិ

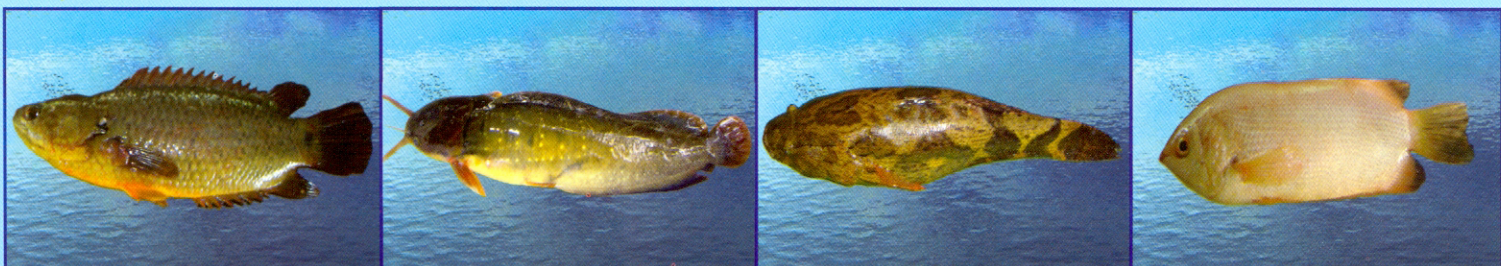
Farmer and Nature

កម្រងសៀវភៅសំរាប់អភិវឌ្ឍន៍កសិកម្មជាលក្ខណៈគ្រួសារនៅកម្ពុជា
បច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រីក្នុងឆ្នេរក្រាលធុំខកៅស៊ូ

រៀបរៀងដោយ: លោក ពល សុភាព

សេដ្ឋកិច្ច មេសា ២០១៤

បច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រីក្នុងធនាគ្រាលថ្នាំកៅស៊ូ

បោះពុម្ពផ្សាយដោយ : មជ្ឈមណ្ឌលសិក្សានិងអភិវឌ្ឍន៍កសិកម្មកម្ពុជា (សេដាក)

រៀបរាងដោយ : រាជ សុភាព

រក្សាសិទ្ធិដោយ : អង្គការ សេដាក

បោះពុម្ពចំនួន ១០០០ ច្បាប់ (ឆ្នាំ ២០១៤)

មាតិកាអត្ថបទ

ទំព័រ

សេចក្តីផ្តើម ១

១. ហេតុអ្វីបានជាយើងចាំបាច់ចិញ្ចឹមត្រីក្នុងរណ្តៅក្រាលកៅស៊ូ ? ២

២. ចរិតរស់នៅនៃប្រភេទត្រីមួយចំនួន ៣

 ក. ត្រីអណ្តែង ៥

 ខ. ត្រីដំរី ៥

 គ. ត្រីក្រាញ់ ៦

 ឃ. ត្រីកន្ទរ ៧

 ង. ត្រីហៀងក្រហម ៨

៣. បច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រីក្នុងរណ្តៅក្រាលកៅស៊ូ ៨

 ៣.១. ការជ្រើសរើសទីតាំងចិញ្ចឹមក្នុងរណ្តៅក្រាលកៅស៊ូ ៨

 ៣.២. របៀបដឹករណ្តៅក្រាលកៅស៊ូ ៩

 ៣.៣. របៀបក្រាលកៅស៊ូក្នុងរណ្តៅ ១១

 ៣.៤. ការកែប្រែគុណភាពទឹកក្នុងរណ្តៅ ១២

 ៣.៥. ការបញ្ចូលទឹកក្នុងរណ្តៅ ១៣

 ៣.៦. របៀបធ្វើជំរកលើផ្ទៃទឹក..... ១៣

 ៣.៧. របាំងការពារជុំវិញរណ្តៅ..... ១៤

 ៣.៨. របៀបវេចខ្ចប់ ដីកជញ្ជូន និងលែងកូនត្រី..... ១៥

 ៣.៩. ការពិនិត្យគុណភាពកូនត្រី..... ១៧

 ៣.១០. ប្រភេទត្រី និងការធ្វើអនាម័យលើខ្លួនកូនត្រី..... ១៧

 ៣.១១. ទំហំ និងដងស៊ុតកូនត្រី (ចំនួនកូនត្រីដាក់ចិញ្ចឹម) ១៨

 ៣.១២. ប្រភេទចំណី ១៩

 ៣.១៣. ការផ្តល់ចំណី ២០

 ៣.១៤. ការថែទាំ និងគ្រប់គ្រង ២៣

 ៣.១៥. វិធីការពារ និងព្យាបាលជំងឺ ២៤

 ៣.១៦. ការតាមដាន និងប្រមូលផលរំលោះ ២៧

 ៣.១៧. ការប្រមូលផល ២៨

៤. បទពិសោធន៍ល្អៗ របស់កសិករក្នុងការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងរណ្តៅក្រាលកៅស៊ូ..... ២៩

 ៤.១ ការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងរណ្តៅក្រាលកៅស៊ូ **អ៊ូ រេត**..... ២៩

 ៤.២ ការចិញ្ចឹមត្រីអណ្តែងក្នុងរណ្តៅក្រាលកៅស៊ូរបស់កសិករ **ឌុក ឡា**..... ៣២

៤.៣ ការចិញ្ចឹមត្រីអណ្តែងក្នុងរណ្តៅក្រាលប្លាស្ទិករបស់កសិករ **រស់ ម៉ៅ**..... ៣៥

៤.៤ ធ្វើយ៉ាងដូចម្តេចដើម្បីចិញ្ចឹមត្រីដើរឱ្យបានផលច្រើន **ឆែម អមរា**..... ៣៧

៤.៥ បទពិសោធន៍ចិញ្ចឹមត្រីស្រែក្នុងរណ្តៅក្រាលប្លាស្ទិក **លៀន សំគួន**..... ៣៩

៤.៦ បទពិសោធន៍ចិញ្ចឹមត្រីអណ្តែងក្នុងរណ្តៅក្រាលប្លាស្ទិក **មី មីម**..... ៤១

៤.៧ បទពិសោធន៍ចិញ្ចឹមត្រីក្នុងថង់ប្លាស្ទិក **ហួន ស្រី**..... ៤៣

៥. ចំណុចសំខាន់ៗ គប្បីគួរយកចិត្តទុកដាក់ដល់ការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងរណ្តៅក្រាលកៅស៊ូ ៤៥

ឧបសម្ព័ន្ធ..... ៤៦

ឯកសារយោង..... ៤៧

មញ្ជីរូបភាព

ទំព័រ

រូបភាព	១	: ធនធាន និងកត្តាមួយចំនួនជាមូលដ្ឋានក្នុងការចិញ្ចឹមត្រី.....	២
រូបភាព	២	: ត្រីអណ្តែងទន់.....	៤
រូបភាព	៣	: ត្រីអណ្តែងរឹង.....	៤
រូបភាព	៤	: ត្រីអណ្តែងកូនកាត់ (ត្រីអណ្តែងបង្កាត់).....	៤
រូបភាព	៥	: ការសំគាល់លលាដ៏ក្បាលលើប្រភេទត្រីអណ្តែង.....	៥
រូបភាព	៦	: ត្រីដីរី.....	៦
រូបភាព	៧	: ត្រីក្រាញ់.....	៦
រូបភាព	៨	: ត្រីកន្ទួរ.....	៧
រូបភាព	៩	: ត្រីហៀងក្រហម.....	៧
រូបភាព	១០	: ការជ្រើសរើសទីកន្លែងចិញ្ចឹមត្រី.....	៩
រូបភាព	១១	: សំណង់រណ្តៅមើលពីចំហៀង និងមើលចំពីលើ.....	៩
រូបភាព	១២	: ការដឹករណ្តៅមានជើងទេរ.....	១១
រូបភាព	១៣	: រណ្តៅបណ្តែត	១០
រូបភាព	១៤	: កាត់ផ្ទាំងកៅស៊ូ.....	១១
រូបភាព	១៥	: ក្រាលផ្ទាំងកៅស៊ូ.....	១២
រូបភាព	១៦	: លាមកមាន់ និងលាមកជ្រូកហាលស្ងួត.....	១៣
រូបភាព	១៧	: ការបញ្ចូលទឹកក្នុងរណ្តៅ.....	១៣
រូបភាព	១៨	: ការដាក់កញ្ចក់ក្នុងរណ្តៅចិញ្ចឹមត្រី.....	១៤
រូបភាព	១៩	: របាំងការពារជុំវិញរណ្តៅ.....	១៤
រូបភាព	២០	: របៀបវែចខ្ទប់កូនត្រីមុនពេលដឹកជញ្ជូន.....	១៥
រូបភាព	២១	: ត្រាំថង់កូនត្រីក្នុងរណ្តៅ.....	១៦
រូបភាព	២២	: ការលែងកូនត្រីអោយចេញតាមសម្រួល.....	១៧
រូបភាព	២៣	: កូនត្រីមានសុខភាពល្អ.....	១៧
រូបភាព	២៤	: ការសំអាតមេរោគលើខ្លួនកូនត្រី.....	១៨
រូបភាព	២៥	: របៀបស្រង់កូនត្រីដាក់ចូលក្នុងរណ្តៅ.....	១៨
រូបភាព	២៦	: ប្រវែងដងខ្លួនកូនត្រី	១៩

រូបភាព ២៧	: ធាតុផ្សំជាចំណីត្រី	១៩
រូបភាព ២៨	: ចំណីជាតិសាច់.....	២០
រូបភាព ២៩	: ចំណីគ្រាប់.....	២១
រូបភាព ៣០	: ការរែងយកកណ្តៀវ.....	២១
រូបភាព ៣១	: ការបំបែកដីអាចម៍កណ្តៀវ.....	២១
រូបភាព ៣២	: របៀបចាក់ទឹកកូរអោយកណ្តៀវអណ្តែតឡើង.....	២១
រូបភាព ៣៣	: កណ្តៀវអណ្តែតឡើង.....	២១
រូបភាព ៣៤	: របៀបកូរទឹកជាសញ្ញាអោយត្រីមករកចំណី.....	២២
រូបភាព ៣៥	: ត្រីឡើងមករកស៊ីចំណី.....	២២
រូបភាព ៣៦	: ត្រីកំពុងស៊ីចំណី.....	២៣
រូបភាព ៣៧	: ដាំបន្លែជុំវិញរណ្តៅពេលបូរទឹកម្តងៗ ងាយយកទៅស្រោច.....	២៤
រូបភាព ៣៨	: ចាប់រំលោភត្រីធំៗចេញពីក្នុងរណ្តៅ.....	២៤
រូបភាព ៣៩	: គុណភាពទឹកក្នុងរណ្តៅស្អុយ.....	២៥
រូបភាព ៤០	: ត្រីកើតជំងឺផ្សិត និងអុតពកសលើខ្លួនត្រី.....	២៦
រូបភាព ៤១	: ជំងឺកកឈាមលើខ្លួនត្រី.....	២៧
រូបភាព ៤២	: ផលត្រីក្រោយពីប្រមូលផល.....	២៨

កំណត់សំគាល់:

- ម : អក្សរសរសេរកាត់ អានថា ម៉ែត្រ
- ស.ម : អក្សរសរសេរកាត់ អានថា សង្ឃឹម៉ែត្រ
- គ.ក្រ : អក្សរសរសេរកាត់ អានថា គីឡូក្រាម
- ម^២ : អក្សរសរសេរកាត់ អានថា ម៉ែត្រក្រឡា ឬ ម៉ែត្រការ៉េ (១ ម៉ែត្របួនជ្រុង)
- ៥ × ៧ / ១០០ : អក្សរសរសេរកាត់ អានថា ៥ គុណ ៧ ចែកនឹង ១០០
- / : អក្សរសរសេរកាត់ អានថា ក្នុង ១ (ឧទាហរណ៍: អោយស៊ីពី ២ ដង ក្នុង ១ ថ្ងៃ)
- : អក្សរសរសេរកាត់ អានថា ចន្លោះ ឬ ទៅ (ឧទាហរណ៍: ត្រីទំងន់ពី ៥ - ១០ក្រាម)
- . : អក្សរសរសេរកាត់ អានថា ក្បែរ (ឧទាហរណ៍: ជំរៅទឹក ០.៥ ម៉ែត្រ)

ខ្នាតដែលគេសិក្សាជាទូទៅ:

- ១ លី = ១ មិល្លីម៉ែត្រ ១ ហ៊ុន = ១ សង្ឃឹម៉ែត្រ ១ តិក = ១០ សង្ឃឹម៉ែត្រ
- ១ អារ = ១០០ ម៉ែត្រការ៉េ ១០០ អារ = ១ ហិកតា = ១០.០០០ ម៉ែត្រការ៉េ
- ១០០ សង្ឃឹម៉ែត្រ = ១ ម៉ែត្រ ១ ខាំ = ១០០ ក្រាម ១.០០០ ក្រាម = ១ គីឡូក្រាម

ពន្យល់ទំនង:

- ▶ ម៉ែត្រការ៉េ: មួយម៉ែត្របួនជ្រុង
- ▶ ប្លង់តុង: ជាពពួកសត្វ ឬ រុក្ខជាតិល្អិតៗដែលរស់នៅក្នុងទឹកបឹង ហើយវាជាចំណីធម្មជាតិរបស់វារីសត្វ ។
- ▶ ដង់ស៊ីតេ: ជាចំនួនកូនត្រីដាក់ចិញ្ចឹមក្នុង ១ ម៉ែត្រការ៉េ នៃផ្ទៃទឹកក្នុងរណ្តៅ
- ▶ រណ្តៅបណ្តែត: ជារណ្តៅនៅលើដី គ្រាន់តែលើកភ្លឺ ឬ ទំនប់ពន្លឺព្រះ និងក្រាលកៅស៊ូប្លាស្ទិកក្នុងរណ្តៅ
- ▶ រណ្តៅជីក: ជារណ្តៅជីកទៅក្នុងដី និងក្រាលកៅស៊ូប្លាស្ទិកក្នុងរណ្តៅ
- ▶ ត្រីជី: ជាសាច់ត្រីដែលអស់គុណភាព មិនអាចយកទៅធ្វើការកែច្នៃ ឬ ធ្វើម្ហូបអាហារបានទេ
- ▶ ចំណីគ្រាប់: ជាចំណីផលិតចេញពីរោងចក្រ ឬ សហគ្រាស (វត្ថុធាតុដើម: កន្ទក់ ម្សៅ ត្រី សណ្តែកសៀង.....)
- ▶ មរោក: សមាសធាតុសរីរាង្គនៃដី ដែលជាផលិតផលនៃការបំបែកធាតុរបស់សត្វ និងរុក្ខជាតិ
- ▶ ចំណីជាតិសាច់: ជាចំណីដែលមានដើមកំណើតពីសត្វ ។ ឧទាហរណ៍: ជន្លេន កំពឹស កូនត្រីល្អិតៗ កណ្តៀវ ។ល
- ▶ ចំណីកែច្នៃ ឬ ចំណីផ្សំ: ជាចំណីដែលផ្សំពីធាតុមួយចំនួនចូលគ្នា ដូចជា កន្ទក់ ចុងអង្ករ ត្រកូន ត្រីជី ។ល ។
- ▶ ស៊ីចំណីចំរុះ: ស៊ីចំណី ដូចជា ពពួកសត្វ រុក្ខជាតិ កាកសំណល់ផ្ទះបាយ ចំណីកែច្នៃ លាមកសត្វជាអាហារ
- ▶ ហាប៉ា (ស្បែកមុង): មុងសំរាប់ដាក់កូនត្រី ដែលធ្វើពីសាច់ក្រណាត់ ឬ សាច់ស្បែកមុង
- ▶ ពពួកបារ៉ាស៊ីត: ជាកូនសត្វតូច រុក្ខជាតិ ឬ ពពួកផ្សិត រស់នៅខាំ ឬ តោងជាប់នឹងខ្លួនត្រី
- ▶ ពណ៌ទឹកមានគុណភាព: ទឹកមានគុណភាពមានពណ៌ត្រួយចេក ឬ ពណ៌សំបកសណ្តែកខៀវ

ក. ពិនិត្យ និងកែសំរួលដោយ:

- ១. លោក បណ្ឌិត **យ៉ង សាំងកុមារ** ប្រធានអង្គការសេដ្ឋកិច្ច
- ២. អ្នកស្រី **ពាន សុខា** ប្រធានផ្នែកបោះពុម្ព នៃអង្គការសេដ្ឋកិច្ច
- ៣. លោក **ហាវ ពិសិដ្ឋ** ប្រធានការិយាល័យវារីវប្បកម្ម រដ្ឋបាលជលផល
- ៤. លោក **សេង សុផល** សាស្ត្រាចារ្យ មហាវិទ្យាល័យជលផល សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកសិកម្ម
- ៥. លោក **ឡាំ ខ័ណ្ឌបុទ្ធិ** សាស្ត្រាចារ្យ មហាវិទ្យាល័យជលផល សាលាកសិកម្មជាតិ ព្រែកល្បើប
- ៦. លោក **អូច ឡង់** មន្ត្រីបច្ចេកទេសនៃការិយាល័យវារីវប្បកម្ម រដ្ឋបាលជលផល

ខ. រចនាទំព័រ និងរូបភាពដោយ:

- អ្នកស្រី **គង់ លីនដា** បុគ្គលិកនៃអង្គការសេដ្ឋកិច្ច
- អ្នកស្រី **ពាន សុខា** ប្រធានផ្នែកបោះពុម្ពផ្សាយ នៃអង្គការសេដ្ឋកិច្ច

សេចក្តីផ្តើម

កម្ពុជា ជាប្រទេសមួយដែលធ្លាប់មានធនធានមធ្យមជាតិយ៉ាងសម្បូរបែប ដោយសារមានទំនាប លិចទឹកប្រចាំឆ្នាំដ៏ធំនៅតាមបណ្តោយទន្លេមេគង្គ ដងទន្លេសាប និងជុំវិញបឹងទន្លេសាប ។ ប៉ុន្តែបច្ចុប្បន្ន នេះ ដោយសារមានកំណើននៃប្រជាជនកើនឡើង ហើយធ្វើឱ្យមានតំរូវការសាច់ត្រីខ្ពស់ សំរាប់ម្ហូប អាហារប្រចាំថ្ងៃ ។ ដូច្នេះ ដើម្បីចូលរួមជួយកាត់បន្ថយការនេសាទត្រីធម្មជាតិ និងជួយរកប្រាក់ចំណូល បន្ថែមដល់កសិករ យើងមានតែពង្រីកលើវិស័យវារីវប្បកម្ម ជាពិសេសការចិញ្ចឹមត្រីបន្ថែមទៀត ។

ដើម្បីរួមចំណែកដោះស្រាយម្ហូបអាហារប្រចាំថ្ងៃដល់ប្រជាជន និងលើកកម្ពស់លើវិស័យវារី- វប្បកម្ម ខ្ញុំបានប្រមូលផ្តុំនូវបច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រីជាលក្ខណៈគ្រួសារ និងដកស្រង់បទពិសោធន៍ល្អៗ ពី វារីវប្បករ (អ្នកចិញ្ចឹមត្រី) យកមកចងក្រងជាសៀវភៅនេះដែលមានឈ្មោះថា:

“បច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រីក្នុងរណ្តៅក្រាលផ្ទាំងកៅស៊ូ”

សៀវភៅនេះនឹងជួយដល់កសិករដែលគ្មានដីសំរាប់ដឹកស្រះ ឬ មានដីតែគ្មានលទ្ធភាពដឹកស្រះ ចិញ្ចឹមត្រី ឬ ក៏មានលទ្ធភាពដឹកស្រះ តែស្រះមិនអាចស្តុកទឹកបាន ។ ការណែនាំក្នុងសៀវភៅនេះផ្តោត ទៅលើបច្ចេកទេសសាមញ្ញៗ ដូចជា ការជ្រើសរើសទីកន្លែងចិញ្ចឹមត្រី របៀបដឹករណ្តៅ របៀបក្រាល កៅស៊ូប្លាស្ទិក ចរិតរស់នៅនៃប្រភេទត្រីដែលអាចចិញ្ចឹមក្នុងរណ្តៅ ពេលវេលានៃការដាក់កូនត្រី ប្រភេទ ចំណីត្រី របៀបផ្តល់ចំណី ទំហំកូនត្រី របៀបដឹកជញ្ជូនកូនត្រី ការថែទាំ របៀបបង្ការ វិធីព្យាបាលជំងឺ និងការប្រមូលផល ។

ខ្លឹមសារក្នុងសៀវភៅនេះជួយណែនាំបង្ហាញប្រាប់ពីមូលដ្ឋានគ្រឹះសំខាន់ៗ និងជួយបំភ្លឺផ្លូវដល់អ្នក ចិញ្ចឹមត្រីដែលធ្លាប់ជួបនូវបញ្ហាក្នុងការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងរណ្តៅ ហើយអាចជួយកែលំអនូវចំនុចខ្លះខាតណាមួយ ដើម្បីអោយទិន្នផលត្រីបានខ្ពស់ជាងមុន ។

នេះជាគំនិតខ្លះៗ ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការធ្វើវារីវប្បកម្ម ដែលជាទុនមួយសំរាប់ការត្រិះរិះពិចារណា ក្នុងការស្វែងរកមុខរបរចិញ្ចឹមជីវិតតាមរយៈការធ្វើវារីវប្បកម្មនេះ ។ រដ្ឋបាលជលផល ក៏ដូចជារដ្ឋាភិបាល កម្ពុជាបាននឹងកំពុងធ្វើការលើកទឹកចិត្តឱ្យប្រជាជនងាកមករកមុខរបរចិញ្ចឹមត្រី ដើម្បីលើកកម្ពស់ជីវភាពរបស់ខ្លួន ។